

Kies online de geschikte groenbedekker

© TWAN WIERMANS

Er valt veel te vertellen over vanggewassen. In dit artikel helpen we je om een groenbedekker te kiezen. Met de juiste groenbedekker kan je namelijk je bodem een stevige duw in de rug geven, bijvoorbeeld op het vlak van structuurverbetering, vermindering van ziekten en plagen en de aanvoer van organische stof. Hoe kies je de groenbedekker waar jouw grond het meeste baat bij heeft? Het nieuwe online-instrument 'Beslisboom groenbedekkers', dat opgemaakt werd in het kader van het project 'Leve(n)de bodem', helpt je op weg.

Maak je keuze ...

Surf eens naar levendebodem.eu/Nieuwe-technieken/Handige-tools. Je vindt er de zeer gebruiksvriendelijke beslisboom. Je geeft eerst aan tot op

welke datum je de groenbedekker wilt of kunt zaaien. Dat hangt uiteraard af van de oogst van de hoofdteelt en de inzaaidatum van het volggewas. De vuistregel is dat je vóór september

zodat elke groenbedekker kunt zaaien. Begin september kunnen Japanse haver en gele mosterd nog, maar na 15 september zijn alleen nog gras en snijrogge aangewezen.

Als je op je perceel te maken hebt met bodemziekten of plagen, kun je dat aanvinken. Als je dat doet, verschijnt een module met daarin de meest voorkomende bodemziekten en plagen. Die informatie blijft steeds

zichtbaar en je kunt ze in je achterhoofd houden bij de uiteindelijke keuze van je groenbedekker.

De aanwezigheid van ziekten en plagen houdt verband met je teeltrotatie. In een rotatie met bijvoorbeeld suikerbieten moet je opletten voor bruinwortelrot (rhizoctonia). Gele mosterd en bladrammenas hebben een sanitaire werking hiertegen. Ook rogge en haver werken positief tegen de ziekte. Enkele resistente rassen van gele mosterd en bladrammenas zorgen er ook voor dat het bietencystealtje zich niet kan vermeerderen.

... op basis van teelttechnische criteria...

Nadat je de uiterste zaaidatum ingegeven hebt, worden de groenbedekkers die je in de aangegeven periode niet kunt zaaien, automatisch uitgefilterd. Uit de overblijvende groenbedekkers selecteer je de soorten die voor jou het meest aangewezen zijn. Die selectie kun je maken op basis van het belang van de vorstgevoeligheid, de bewortelingsdiepte, het feit dat je de groenbedekker al dan wilt kunnen oogsten als ruwvoer, het potentieel voor N-opname en N-vrijgave en de aanvoer van organische koolstof. Afhankelijk van je keuzes, worden de interessantste groenbedekkers verder uitgefilterd. Ter informatie wordt bij elke groenbedekker de aangewezen zaaizaadhoeveelheid en een indicatieve kostprijs per hectare vermeld.

Vorstgevoeligheid. Een belangrijk criterium is de vorstgevoeligheid van een groenbedekker. Die is gerelateerd aan de bodembewerking en de inzaaidatum van het volggewas. Bij (winter-) ploegen kun je kiezen voor niet of minder vorstgevoelige soorten. In niet-kerende systemen ligt dat anders. Tenzij je werkt met een schijveneg of glyfosaat, zijn te wintervaste grasachtige groenbedekkers vaak niet aangewezen. In niet-kerende systemen

speelt ook de datum van de inzaai van het volggewas een rol. Als je het volggewas vroeg in het voorjaar zult inzaaien, bijvoorbeeld suikerbieten, opteer je het best voor bladrijke groenbedekkers, die vaker vorstgevoelig zijn. Grassen daarentegen vormen een dichte mat op de bodem, waardoor die trager opdroogt in het voorjaar. Dat kan het zaaitijdstip verlaten. Wanneer het volggewas pas later in het voorjaar ingezaaid wordt, zoals mais, kan je wel kiezen voor grassen – op voorwaarde dat je ze kunt vernietigen. In een droog jaar is het wel een nadeel dat de grassen heel wat water onttrekken aan de bodem.

Bewortelingsdiepte. De bewortelingsdiepte van een groenbedekker is belangrijk voor de structuur van de bodem. De meeste bladrijke groenbedekkers hebben een penwortel en ze wortelen diep. De grasachtigen daarentegen beschikken over fijndradige, oppervlakkige wortels. Vlinderbloemigen hebben vaak dunne wortels, die soms toch diep reiken. Zeker in niet-kerende systemen zorgt een goede doorworteling van de bodem voor het behoud van een goede structuur.

Ruwvoeder. Voor veehouders kan de geschiktheid als ruwvoer belangrijk zijn.

Stikstof. Het potentieel voor N-opname heeft een invloed op het nitraatresidu. In de beslisboom werd uitgegaan van een goede ontwikkeling van de groenbedekker om dit potentieel te bepalen. Een groenbedekker die veel N opneemt, kan ook veel N afgeven. Een vuistregel is dat bladrijke groenbedekkers en vlinderbloemigen veel N opnemen, snel afbreken en de opgeslagen N snel vrijgeven. Grassen nemen ook veel N op, maar doen dat in een trager tempo. Ze breken ook trager af, waardoor de opgenomen N trager vrijkomt.

Organische stof. Tot slot is de aanvoer van organische koolstof een van de belangrijkste redenen om een groenbedekker in te zaaien. Vooral de wortels van groenbedekkers voeren organische koolstof aan, dus hoe meer wortels, hoe meer aanvoer. Die koolstofaanvoer verhoogt het koolstofgehalte van de bodem, wat op zijn beurt positief is voor heel wat bodemeigenschappen. Ook het bodemleven wordt hierdoor gestimuleerd.

... en ga aan de slag

Na het doorlopen van de tool, kom je uit bij de geschiktste groenbedekker(s) voor je perceel. Je kunt ook beslissen om mengsels te maken van enkele groenbedekkers. Landbouwers die niet-kerend werken, maken bijvoorbeeld vaak een mengsel van een diep wortelende, bladrijke groenbedekker met een oppervlakkig wortelende, grasachtige groenbedekker om de bodemstructuur te onderhouden. Op de website van het departement Landbouw en Visserij kun je bovendien nagaan welke mengsels in aanmerking komen voor EAG (> Subsidies > Perceelsgebonden > Ecologisch aandachtsgebied). Vanggewassen die je inzaait in het kader van MAP 6 mogen geen vlinderbloemigen zijn, ook niet in een mengsel. De enige uitzondering hierop is het mengsel gras-klaver. Er zijn opties genoeg, dus aarzel niet om de beslisboom uit te testen! ■

Dit artikel is van de hand van **Sander Smets** (PIBO-Campus), in samenwerking met **Mieke Vandermersch** (provincie Vlaams-Brabant), **Franky Coopman** (Inagro), **Sebastien Janssens** (VLM) en **Joost Salomez** (Vlaamse overheid, departement Omgeving)

i Als je vragen of opmerkingen hebt, kun je terecht bij een van de kennispendelaars van het project. Je kunt ze raadplegen via <http://levendebodem.eu/BodemIDee> (scroll naar beneden).